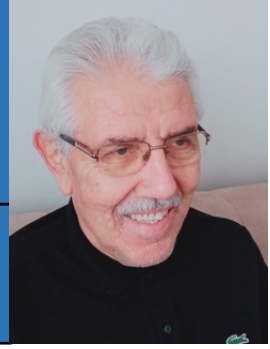

YAŞANILAN İSLAM KÜLTÜRÜNÜN KAYNAĞI (2)

SALİM ÖZYÖN

Geçen ay dergimizdeki makaleme şöyle başlamıştım. Milletleri millet yapan ana unsur kültürdür. Kültür, bir milletin milli, manevi ve maddi değerleri olarak tarif edilmiştir. Özellikle milli ve manevi değerler, toplumların kimliğini, hayat tarzını ve şahsiyetini oluştururlar. Bu değerlerin en başında da inanç gelmektedir.

Geçen ay konumuz, daha çok Emevî siyasetinden ve bu siyaset anlayışının İslamiyet ile münasebetlerinden bahsetmiştim. Bu yazımda, Emevî zihniyetini oluşturan, Ümeyye oğulları ile Haşim oğulları arasında süregelen kin, nefret ve düşmanlıklarından bahsetmek istiyorum. Çünkü bu çekişme, iki kabilenin çekişmesi günümüze kadar devam ede gelmiştir. Din ve inanç bakımından Müslümanlar arasında bölünmelere sebep olmuştur.

Burada Emevî siyasetine ve Emevî-Haşimi kabilecilik çekişmesinin sebep ve sonuçlarını anlatmaya çalışacağım.

Hazreti Ali'nin mensup olduğu Haşim oğulları ve Muaviye'nin mensup olduğu Ümeyye oğulları arasında İslamiyet'ten önce, kabile reisliği için bir rekabet söz konusuydu. Ebu Süfyan'ın dedelerinden Ümeyye bin Abdi Şems b. Abdi Menaf ile Peygamberimiz Hz. Muhammed'in dedelerinden Haşim b. Abdi Menaf, arasında Kureyş kabilesi reisliği için bir rekabet varlığı söz konusudur. Bu rekabet, Hz. Muhammed'in dedesi Abdulmuttalip ile Ebu Süfyan'ın babası Harb ve amcası Ebu'l As arasında da devam etmiştir.

Onların vefatlarından sonra da Hz. Muhammed'in amcası Ebu Talip ile Ebu Süfyan arasında da sürdürülen bu çekişme, Ebu Talip'in vefatı ile Peygamberimizin Medine'ye hicreti

sonucunda bu rekabet kabile reisliğinden ziyade inanç farklılığına, inanç farklılığından da düşmanlığa varan bir savaşa dönüşmüştür. Hz. Muhammed'e peygamberlik geldikten sonra, onun en büyük düşmanı Ebu Cehil ile birlikte Ebu Süfyan olmuştur. Bedir Savaşı'nda Ebu Cehil'in ölümü üzerine müşriklerin reisliğine Ebu Süfyan getirilmiş ve Müslümanlarla yapılan savaşlarda hep o komutan olmuştur.

Hz. Muhammed'in peygamberliği ve bu sayede onun bütün Müslümanların önderliğini yapması, Haşim oğullarının ön plana çıkmasına sebep olmuş, dolayısıyla bu durum Ümeyye oğullarının hâkimiyetini ikinci plana itmiştir. Bu da Ebu Süfyan ve Muaviye açısından bir mağlubiyet manasına gelmiştir. Bundan dolayı da içlerinde Haşim Oğullarına karşı gizli bir kinin olması kuvvetle muhtemeldir.

Ebu Süfyan, her ne kadar Mekke'nin fethiyle İslam dinini kabul ederek Müslüman olmuşsa da, İslamiyet'e ve İslam'ın mesajı olan Tevhid idrakine karşı içindeki kini tam olarak kamufle edememiş, bu kinini zaman ve zemin müsait oldukça ortaya koymuştur.

Burada bir şeye açıklık getirmekte yarar vardır. Müslüman mı olmuştur? Yoksa teslim mi olmuştur?

Hucurat Suresi 14. ayetinde Allah şöyle buyurmaktadır. “Bedeviler: ‘İman ettik’ dediler. Deki: İman etmediniz. “Fakat boyun eğdik” deyin. Henüz iman kalplerinize girmediler...” Bu ayetin ortaya koymuş olduğu gerçeğe göre, Ebu Süfyan ve diğer Emevîler’in ne kadar mümin oldukları tartışılır.

Kültür tarihçileri ve sosyologların ortak görüşü; Arap milletinin özelliği, güçlü olana teslim olmaktır. Güçlü karşısında mücadele etme gibi bir kültürel mukavemetleri bulunmamakta ve bu hususta bir çabaya da girilmemektedir. Nitekim Mekke’nin fethine kadar, hatta bir yıl önce yapılan Hudeybiye Barış antlaşmasında, Müşrikler ve onların komutanı olan Ebu Süfyan’ın tavır ve davranışları ile Mekke’nin fethi sırasında davranışlarını bütün Müslümanların bilmesi gereken bir gerçektir. Öyleyse gerek Ebu Süfyan’ın ve gerekse de Muaviye’nin İslamiyet’i kabul

etmeleri, bir iman etme mi, yoksa teslim olma mıdır? Bunun takdirini Müslüman ilim adamlarına ve bütün Müslümanlara bırakmak gerekir.

Kaldı ki! Ebu Süfyan, Hz. Osman devlet başkanlığına geldiğinde Ona ve Emevîler’e: “Ey Ümeyyeoğulları! Bu devlet başkanlığı işine, süt çocuğunun anne memesine yapıştığı gibi yapışın. Ebu Süfyan’ın yemin edebileceği şeye yemin ederim ki ne azap var ne hesap ne cennet var ne cehennem ne kıyamet var ne de haşir. İş sadece bu makama gelmektir”⁶ diyerek fikrini ve zikrini ortaya koymuştur. Hz. Osman, bu sözleri çirkin ve mesnetsiz bularak Ebu Süfyan’ı azarlamış ve yanından uzaklaştırmıştır.

Emevîler ile Haşimiler arasındaki çekişme, Hz. Ali ile Muaviye arasında da devam etmiştir. Hz. Osman’ın şehit edilmesi neticesinde İslami kurallarla halife seçilen Hz. Ali’ye, Hz. Osman ile akrabalık meselesini bahane ederek

⁶ Y. Nuri Öztürk Maun Suresi s.201 (Nehc’ül Belaga dip notlu)

ortaya çıkan ve Şam'da kendi yandaşları ile başkaldıran Muaviye, çeşitli entrikalarla halife seçilmiş, Muaviye'nin halifeliği döneminde de Hz. Ali ve Hz. Hasan yine çeşitli entrikalarla şehit edilmişlerdir. Bütün bu siyasi gelişmelerin akabinde de Müslümanlar arasında iki grup arasında kin ve nefret oluşmuştur. Bu kin ve nefret duyguları, Hz. Hüseyin'in Kerbela'da şehit edilmesiyle düşmanlığa dönüşmüştür.

EMEVİLERİN YÖNETİM ZİHNİYETİ

Emevîler'in yüz yıla yakın bir sürede Müslümanlara ve insanlığa ve Hz. Muhammed ailesine İslam adına verdikleri zulüm tarihi vesikalarla sabittir. Nitekim icraatlarında dinin şemsiyesine bürünerek hegemonyalarını kurup, kutsallara hürmet adı altında örtülü şirke hizmet etmişlerdir.

Şirk, Kur'an'ın üzerinde vurgulayarak durduğu en büyük düşman olarak nitelendirilmiştir. İslam âlimlerinin üzerinde durduğu husus şu olmuştur. "Kur'an'ın tek düşmanı zulüm, en büyük düşmanı ise zulmün en kötü görünümü olan şirktir." İslam kültür tarihi iyi incelendiğinde; Hz. Muhammed'in ve dolayısıyla Kur'an'ın düşmanı, ateist manasındaki dinsizler olmamış, müşrik Araplar ve Yahudiler olmuştur. Müslümanlar da daha çok bunlardan zulüm görmüşlerdir.

Kültür tarihi iyi incelendiğinde peygamberlerin baş düşmanı atalarımızın dini dedikleri inançlar olmuştur. Maalesef bu anlayış, İslam kültürüne Emeviler ile girmiş, Emevi belamlarının dinleştirmeye çalıştığı fikir, düşünce ve Arap kültür kalıntılarıyla başlamış günümüze kadar devam etmiştir. Bunun adı literatürde şirk olarak geçmektedir. Şirk ise, Allah'a eş koşmaktır.

Emevi Devletini kuran Muaviye ve Onun soyundan gelenler, Emevi hanedanlık saltanatını iki temel anlayışta devam ettirmişlerdir.

1 – Arap cemaati içerisinde Ümeyye oğulları kabilecilik anlayışı,

2 – Diğer milletler açısından da Arap ırkçılık anlayışı. (Mevali meselesi)

Yukarda da belirtmiş olduğumuz gibi kabilecilik siyasetlerini Arap kabileleri arasında Haşim oğulları üzerinde uygulamışlardır. İslam'ın

hiçbir mesajına uygun olmayan ve günümüze kadar sürecek olan Muaviye'nin ortaya koymuş olduğu siyasi gelenek, Yezid'in iktidara getirilmesi sırasında da devam etmiş, çeşitli entrikalarla Yezid, saltanat makamına getirilmiştir.

Yezid, saltanat makamına gelir gelmez İslam dininin mesajları dışı politikasıyla Hz. Muhammed'in Ehl-i Beyt'i üzerindeki zulmünü başlatmıştır. Neticesinde Hz. Hüseyin ile Yezid arasında mücadele devam etmiş ve Hz. Hüseyin, insanlık tarihinin en acımasız faciası olan Kerbela faciasıyla şehit edilmiştir. Bundan sonra, Emeviler döneminde bu iki kabile arasında mücadele zirveye çıkarak sürmüştür. Bu dönemde de başta Zeyd olmak üzere birçok Ehl-i Beyt devlet ve ilim insanları zulme uğramış ve şehit edilmişlerdir.

Muaviye ile başlayan Emevi hanedanlığı, devlet yönetimi olarak İslam'ın tasvip etmediği bir yolu seçmiştir. Gerek Muaviye'nin halife yapılması gerekse hanedanlığın devamı hususu, Hz. Muhammed'in ortaya koyduğu ölçütlerle hiç alakalı değildir. Nitekim Hz. Muhammed, Medine'ye hicretlerinden hemen sonra İslami yönetimi ortaya koyarken, İslam'ın öngördüğü istişareye dayalı kuralı çalıştırmış; devletin başına doğrudan kendisi gelmemiştir. Yanında bulunan sahabenin ileri gelenlerine devlet reisinizi seçin diyerek, İslam'ın ölçütünü ortaya koymuştur. Sahabeler de içlerinde devlet başkanlığına en ehil ve layık olan Hz. Muhammed'i devlet yönetiminin başına getirmiştir. Burada hiçbir zorlama söz konusu değildir. Tamamıyla insanların hür iradesi vardır.

KARBELA'NIN SONUÇLARI VE TEVHİDİN ZEDELENMESİ

1 – Kerbela faciasından sonra Muaviye ile başlayan Emevi saltanatı tamamen yerleşmiş ve resmileşmiştir.

2 – Tevhide ve ilahi mesaja dayanan İslam dini hükümleri yerini; Emevi siyasetine dayalı entrikalar almıştır.

3 – Müslümanlar arasında insanlık tarihi var oldukça devam edecek olan husumetin tescili yapılmıştır.

4 – Zilletli idare, izzetli yaşamanın yerini almıştır.

5 – Ehl-i Beyit'ten birçok kişi yurtlarını terk ederek başta Horasan olmak üzere Türk ve İran ülkelerine göç etmişlerdir.

6 – İslam Tarihi'nde insanlığın son hidayet önderi Hz. Muhammed'in Ehl-i Beyt'ine eşine benzerine rastlanılamayacak zulüm yapılmıştır. Bu zulüm Kerbela faciasından sonra da devam etmiştir. Böyle bir zulüm, insanlığa sığmadığı gibi İslamiyet'e hiç uygundur.

7 – Hz. Muhammed, bütün insanlığa Kur'an ve sünnetleri ile Ehl-i Beyt'ini emanet bırakmıştır. Hz. Muhammed'in emanetlerine ihanet edilmiştir. Zalim Emevi hanedanlığı, Hz. Muhammed'in emanetleri Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i hem de İslam adına aklın ve izarın idraki dışında insafsızca şehit etmişlerdir.

8 – Kerbela faciasından sonra başlayan ve günümüze kadar süregelen Müslümanlar arasındaki ayrışmalar, kin ve nefrete dönüşerek devam etmiş, Tevhid dini olan İslamiyet maalesef Kur'an ve Sünnet mesajı dışında rüya, rivayet ve hurafe inancına dönüşmüştür.

9 – İslam inancı siyasetin hükümlerine göre yaşatılmaya ve yaşanmaya terk edilmiş,

İbn Sebe'nin nifak tohumları yeşerip büyüyerek meyvesini vermiş ve vermektedir.

Kısaca buraya kadar anlatmaya çalıştığım Arap kültür anlayışına göre Emevi siyasetinin neticesinde dini inanışların dışında gelişen ideolojik kültür, günümüzde, mezhepçilik ideolojisinin temelini oluşturmuştur. Tabii ki bu kültürün oluşmasında yan etkenlerde vardır.

Peygamberimizin getirdiği şariat iradesi bütün milletleri ve kültürleri kapsamaktadır. Bu iradenin temelinde bir tek kaynak vardır, o da Kur'an'dır. Kur'an dışı her irade ve içtihat sahiplerini ilgilendirir. Çünkü Kur'an kaynaklı mesaj ve hükümler Hz. Muhammed sünnetinin ana kaynağını oluşturur ve bu iradenin felsefesinin anahtarı Maturidi ifadesiyle *"akıl öncelikli ve vahiy gereklidir"* anlayışıdır..

Sonuç olarak İslam kültür dairesi içerisindeki kültürel unsurlar, İslam kültürü iradesinden uzaklaşarak başka kültürlerin taklitçiliğini yapmaya başlamışlardır. Günümüzde bu irade, maalesef acımasızca işlerliğini devam ettirmektedir.

Bir sonraki yazımda, bu konu ve mevali meselesi üzerinde duracağım.